

Г. Ю. Разумей, кандидат наук з державного управління, доцент, доцент кафедри публічного управління та митного адміністрування Університету митної справи та фінансів

<https://orcid.org/0000-0003-3376-6523>

А. Р. Рижикова, головний державний інспектор відділу управління проектами управління впровадження проєктів Департаменту з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації Державної митної служби України

ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ДМСУ ЯК КЛЮЧОВИЙ ЧИННИК ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МИТНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ¹

У статті розглянуто цифрову трансформацію Державної митної служби України як ключовий чинник забезпечення митної безпеки держави. В умовах глобалізації, інтеграції до європейського економічного простору та воєнного стану в Україні постає потреба у вдосконаленні митних процесів, які б відповідали європейським стандартам ефективності, прозорості та кіберзахисту. Метою статті є визначення ролі та потенціалу розвитку цифрових трансформацій ДМСУ як фундаментального інструмента забезпечення митної безпеки держави. Зазначено, що цифрова трансформація для ДМСУ є інструментом оптимізації обробки вантажів, спрощення процедур та підвищення рівня сервісу, а також дієвим механізмом протидії контрабанді, фінансовим махінаціям, транскордонній злочинності й кіберзагрозам. Проаналізовано сучасний стан і напрями цифровізації митної системи України, зокрема впровадження таких інноваційних рішень, як система «єдиного вікна», електронна черга на кордоні, інтеграція до системи NCTS, інститут Авторизованих Економічних Операторів автоматизована система управління ризиками та створення електронної митниці. Розглянуто етапи розвитку цифрових трансформацій у ДМСУ: від формування ІТ-політики та нормативної бази до реалізації комплексних проєктів цифровізації і етапу сталого функціонування та інтеграції з ІТ-системами ЄС. Проаналізовано основні виклики цифровізації. У статті визначено суб'єктів відповідальності за цифрову трансформацію митниці, зокрема. Звернено увагу, що їхня координація є ключовою умовою для забезпечення ефективності цифрових реформ. У результаті дослідження обґрунтовано, що розвиток цифрових трансформацій ДМСУ є стратегічним напрямом зміцнення митної безпеки України. Цифрові технології забезпечують швидкість, прозорість та надійність митного контролю, сприяють формуванню довіри бізнесу до державних органів, зменшують корупційні ризики й підвищують рівень економічної безпеки держави.

Ключові слова: Державна митна служба України, цифрові трансформації, митна безпека, електронне врядування, цифровізація, інформаційні технології.

G. Yu. Razumey, A. R. Ryzhikova. Digital transformation of the state customs service as a key factor in ensuring customs security in Ukraine

The article examines the digital transformation of the State Customs Service of Ukraine as a key factor in ensuring the country's customs security. In the context of globalization, integration into the European economic space, and the state of war in Ukraine, there is a need to improve customs processes so that they meet European standards of efficiency, transparency, and cybersecurity. It is noted that digital transformation for the SCSU serves as a tool for optimizing cargo processing, simplifying procedures, and improving service quality, as well as an effective mechanism for combating smuggling, financial fraud, cross-border crime, and cyber threats.

The article analyzes the current state and directions of digitalization of Ukraine's customs system, including the implementation of such innovative solutions as the "single window" system, the electronic queue at the border, integration into the NCTS system, the Authorized Economic Operator (AEO) program, the automated risk management system, and the creation of an electronic customs environment. The stages of digital transformation within the SCSU are considered: from the development of IT policy and regulatory frameworks to the implementation of comprehensive digitalization projects and the stage of sustainable operation and integration with EU IT systems. The main challenges of digitalization are examined.

The article identifies the entities responsible for the digital transformation of the customs service, emphasizing that their coordination is a key condition for ensuring the effectiveness of digital reforms. As a result of the study, it is justified that the development

¹ Дослідження виконане в рамках виконання проєкту Кафедра Жана Моне «ДОСВІД ЄС У СФЕРІ МИТНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ» (101127879 – EUFOCUSACU – ERASMUS – JMO-2023-HEI-TCH-RSCH) Jean Monnet Actions: Module (2023–2026). Проєкт фінансується Європейським Союзом. Висловлені думки та погляди є лише особистими думками авторки і не відображають позицію ЄС чи Виконавчого агентства з освіти та культури ЄС (ЕАСЕА). Європейський Союз та ЕАСЕА не несуть відповідальності за ці погляди.

of digital transformations within the SCSU is a strategic direction for strengthening Ukraine's customs security. Digital technologies ensure speed, transparency, and reliability in customs control, foster business trust in government agencies, reduce corruption risks, and enhance the level of the state's economic security.

Key words: State Customs Service of Ukraine, digital transformations, customs security, e-governance, digitalization, information technologies.

Постановка проблеми. Митна безпека є одним із провідних аспектів національної безпеки, економічної стабільності держави й міжнародної торгівлі. Вона передбачає ефективний контроль за переміщенням товарів, транспортних засобів та осіб через державний кордон, а також запобігання фінансовим махінаціям, контрабанді й терористичним загрозам. У сучасних реаліях митна система вже не обмежується роллю інструмента зовнішньоекономічної діяльності, а вона дедалі більше виконує функцію економічного регулятора, здійснюючи вплив на формування нових моделей господарських відносин і міжнародних зв'язків.

В умовах глобалізації та інтеграції нашої держави в європейський та світовий економічний простір особливого значення набуває вдосконалення механізмів забезпечення митної безпеки. Ця проблема є особливо актуальною для України у контексті того, що воєнний стан вимагає підвищеного контролю за переміщенням військової техніки, стратегічних товарів, гуманітарних вантажів, інтеграція з ЄС передбачає адаптацію митного законодавства до європейських стандартів і норм, а збільшення рівня кібершахрайства та цифрових загроз ставить питання кібербезпеки митних органів. За таких обставин, роль митних органів у забезпеченні національної безпеки стає визначальною, а щоб ефективно виконувати цю роль Державній митній службі (далі – ДМСУ) необхідні цифрові трансформації. Цифрові трансформації для ДМСУ – це не тільки питання підвищення ефективності обробки вантажів і спрощення процедур для добросовісних учасників ринку, а й критично важливий механізм протидії контрабанді, транскордонній злочинності, фінансовим правопорушенням та новим кіберзагрозами.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми автоматизації, інформатизації та цифровізації митної системи України є предметом дослідження багатьох сучасних дослідників, практиків та спеціалістів, серед яких В. Борса, Ю. Теребейчик [2], Г. Прокудін, О. Чупайленко, А. Козлов, М. Рой, Ю. Колесник [6], Т. Сахно, А. Жарік [8] та ін. У роботах цих науковців наголошується на необхідності цифровізації ДМСУ, підвищення цифрової грамотності персоналу, зміни управлінських підходів, а також створення механізмів мотивації для впровадження інновацій у ДМСУ. Внесок дослідників є суттєвим, проте наявний науковий доробок залишає простір для наукових досліджень в напрямку розвитку цифрових трансформацій ДМСУ як основи для забезпечення митної безпеки.

Метою статті є визначення ролі та потенціалу розвитку цифрових трансформацій ДМСУ як фундаментального інструмента забезпечення митної безпеки держави.

Виклад основного матеріалу. Сучасний рівень розвитку національної економіки значною мірою детермінується станом економічної безпеки держави, важливим складником якої є митна безпека. Це зумовлено тим, що митні правовідносини охоплюють не тільки економічну площину, але й тісно пов'язані з науково-технологічними й політичними аспектами, а також із питаннями державної безпеки й захисту державного кордону. Митна безпека є значущим елементом загальної системи національної безпеки держави, вона гарантує захист митного простору країни від внутрішніх і зовнішніх загроз, сприяє ефективному функціонуванню економіки, стабільності державного бюджету та дотриманню міжнародних зобов'язань.

У сучасних умовах ДМСУ опиняється перед необхідністю радикального переосмислення своїх функцій та технологічних підходів. Традиційні процедури митного контролю, побудовані на паперових процесах та ізольованих інформаційних системах, виявляються неефективними для протидії новим викликам, серед яких організована контрабанда, фінансові махінації, фальсифікація товарів, кібератаки на критичну інфраструктуру й потреба швидкого обміну даними з міжнародними партнерами. У зв'язку з цим, важливість цифрових трансформацій стає ключовою.

Дослідники Г. Прокудін, О. Чупайленко, А. Козлов, М. Рой та Ю. Колесник [6, с. 19] зауважують, що цифрова трансформація – це стратегічний напрям підвищення якості митних послуг в Україні, адже у сучасних умовах міжнародної торгівлі саме цифрові технології гарантують швидкість, безпеку й прозорість митних процедур, сприяють інтеграції держави у глобальні ланцюги постачання, а також створюють умови для ефективної взаємодії бізнесу з державними органами. За словами науковців, одним із провідних завдань є перехід до безпаперових технологій, що передбачає повну відмову від паперових документів та переведення всіх операцій у цифровий формат. Це дає можливість скоротити час оформлення, знизити адміністративні витрати та усунути ризики зловживань. Значущим напрямком є й створення інтегрованих ІТ-платформ на основі сервісно-орієнтованої архітектури, які об'єднують митні інформаційні системи з національними реєстрами й базами даних ЄС, що сприятиме гармонізації процедур та забезпечить сумісність з європейською митною екосистемою. Не менш актуальним є впровадження інструментів Big Data та штучного інтелекту з метою аналітики та управління ризиками. Ці технології дадуть можливість прогнозувати товаропотоки, виявляти аномалії у митних деклараціях та зменшувати корупційні ризики.

Відповідальність за реалізацію цифрової трансформації ДМСУ розподіляється між кількома ключовими суб'єктами, від центральних органів виконавчої влади до структурних одиниць цієї служби. Так, Кабінет Міністрів України визначає загальну державну політику у сфері цифрової трансформації, зокрема в митній галузі,

затверджує відповідні концепції, стратегії й програми (до прикладу, Концепцію розвитку цифрової економіки та суспільства України), а також контролює реалізацію державних програм у сфері ІТ-модернізації державних органів. Міністерство цифрової трансформації України є головним координатором цифрових реформ у держав, який погоджує цифрові ініціативи ДМСУ, забезпечує їх інтеграцію в єдину систему електронного урядування тощо. Міністерство фінансів України узгоджує стратегічні напрями ІТ-розвитку митниці відповідно до європейських вимог і стандартів.

Щодо історії цифровізації ДМСУ, то науковці Т. Сахно та А. Жарік [8, с. 125] стверджують, що створення єдиного електронного митного простору та впровадження цифрових технологій в роботу ДМСУ було розпочато ще у 2008 році. А в результаті подання заяви щодо вступу України до Європейського Союзу у 2022 році процеси цифрової трансформації вимагають особливої уваги, адже європейська митна система діє безпаперово на основі Е-Митниці та взаємосумісних ІТ-систем, що продукує необхідність синхронізації митної інфраструктури нашої держави відповідно до принципів роботи Європейського митного простору.

17 вересня 2008 року розпорядженням Кабінету Міністрів України була схвалена Концепція створення багатофункціональної комплексної системи «Електронна митниця» з окресленням трьох етапів її реалізації (до кінця 2025 року) [6]. Зазначена концепція започаткувала розробку сучасної технологічної структури, що забезпечувала б централізований моніторинг і управління головними та резервними базами даних ДМСУ, технічними структурами зв'язку, робочими станціями для автоматизованих робочих місць митників, серверами, а також іншим телекомунікаційним обладнанням і системами, які дозволяють управляти технічними засобами митного контролю.

Система «е-митниця» побудована як сукупність окремих підсистем, що ефективно функціонують та взаємодіють на різних рівнях, гарантуючи комплексний підхід до автоматизації митних процесів. Це сукупність програмно-апаратних засобів та інформаційно-телекомунікаційних комплексів, що забезпечують взаємодію між підсистемами декларанта (брокера) й митного органу, а також між співробітниками різних митних органів у процесі виконання процедур митного контролю та митного оформлення вантажів. Підсистема аналізу ризиків та їх управління вміщує комплекс програмних засобів, які дозволяють автоматично здійснювати аналіз інформації, що надходить в електронній формі єдиного адміністративного документа. Це, своєю чергою, сприяє підвищенню ефективності митного контролю та реалізації принципу вибірковості в цій сфері [7].

Ми погоджуємось з Н. Дзюбановською та ін. [4, с. 258] у тому, що цифрова модернізація роботи ДМСУ пов'язана з виконанням зобов'язань України в межах угоди про асоціацію з ЄС, а активне впровадження цифрових технологій в роботу митниці розпочалось з 2016 року. Основні етапи цифрової трансформації митниці наведено в табл. 1.

Таблиця 1

Етапи цифрової трансформації ДМСУ

Етап	Опис
Початковий етап 2014-2016 рр.	<ul style="list-style-type: none"> – формування політики цифровізації та ІТ-інфраструктури; – збір інформації про ІТ-системи, аудит наявних процесів, виявлення слабких ланок; – початок підготовки нормативно-правової бази для цифрової роботи митниці; – організація первинних проєктів з автоматизації деяких митних процедур.
Етап реалізації 2016-2022 рр.	<ul style="list-style-type: none"> – система «Єдине вікно», що об'єднала всі контролюючі служби на кордоні в єдиний електронний інтерфейс. Завдяки цій системі всі експортно-імпорتنі операції проходять значно швидше, адже всі необхідні перевірки здійснюються паралельно через електронний обмін даними між відомствами; – приєднання України до загальноєвропейської транзитної системи New Computerized Transit System (NCTS), що забезпечило повністю електронний обмін даними про транзитні вантажі між митницями різних держав та підвищило прозорість і унеможливило маніпуляції з документами; – укладення контракту на розробку системи NCTS Фаза 6, що є новим рівнем митної електроніки, який відповідає останнім регламентам ЄС і багаторічному плану розвитку електронних митних систем (MASP-C); – впровадження інституту Авторизованих Економічних Операторів (АЕО). Статус АЕО надається надійним підприємствам, що відповідають критеріям прозорості й безпеки, і дає право на спрощені митні процедури; – впровадження електронної черги перетину кордону – новітнього цифрового сервісу для онлайн-бронювання місця в черзі на прикордонних пунктах пропуску; – приєднання до програми «Customs», яка передбачає співпрацю з митними адміністраціями ЄС задля уніфікації стандартів і процедур.
Етап сталого функціонування та оптимізації 2022 р. – до цього часу	<ul style="list-style-type: none"> – затвердження Стратегічного плану цифровізації Держмитслужби на 2024–2026 роки, розробленого на основі багаторічного плану ЄС MASP-C (Multi-Annual Strategic Plan for Customs); – 100% електронного митного оформлення поштових/кур'єрських відправлень та активне використання алгоритмів штучного інтелекту; – повна інтеграція з ІТ-системами ЄС; – активна боротьба з контрабандою за допомогою цифрових технологій; – ризик-орієнтовані алгоритми на базі Big Data; – Blockchain-реєстри для логів транзиту; – інтелектуальні сканери й IoT-пристрої на кордоні тощо.

Як бачимо, сьогодні ДМСУ активно впроваджує нові інформаційні рішення, що допомагають автоматизувати головні процеси [11, с. 4]. Так, наразі наявні ключові напрями цифровізації й модернізації ДМСУ [5]:

- спрощення митних процедур шляхом застосування європейських стандартів та активного впровадження цифрових технологій;
- модернізація наявних систем та впровадження нових цифрових рішень з метою створення сучасної, орієнтованої на потреби користувачів інформаційно-комунікаційної інфраструктури, яка відповідає європейським стандартам;
- розширення обміну інформацією з митними службами сусідніх країн задля прискорення митного оформлення та зменшення бюрократичного навантаження на підприємців;
- підготовка й розвиток кадрового потенціалу ДМСУ для ефективного управління інформаційними технологіями;
- забезпечення надійного та безперебійного функціонування критично важливих інформаційно-комунікаційних систем ДМСУ.

У 2024 році впроваджено національні ІТ-системи, зокрема систему митного оформлення централізованого формату, автоматизовану систему управління ризиками на основі Багаторічного стратегічного плану електронної митниці ЄС (MASP-C) та асвіс ЄС, систему по роботі з рішеннями митних органів [9]. Відповідно до «Довгострокового національного стратегічного плану цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації Державної митної служби» передбачено заходи подальшої трансформації роботи митних органів держави на 2025 рік у проєктах: єдине вікно (забезпечення високого рівня безпеки щодо користування послугами); система контролю імпорту (створення та подання декларацій на імпорт товарів); система ухвалення рішень митними органами (електронна форма прийняття рішень); система управління гарантіями (спрощення міжнародних та національних процедур транзиту, які потребують гарантій); автоматизована система експорту (автоматизація товарів експорту); система ідентифікації та реєстрації економічного оператора (реєстрації економічних операторів) [5]. Крім того, у 2024 році Україна перейшла на оновлену версію NCTS Фаза 5 та була запроваджена система CDS українського аналогу європейської Customs Decision System, яка забезпечує спільні митні процеси держав-членів ЄС. Завдяки цьому наша держава наблизилася свої митні процедури до європейських стандартів, забезпечивши їхню сумісність із цифровою інфраструктурою ЄС та підвищивши рівень прозорості й передбачуваності для бізнесу. До прикладу, у грудні 2024 року кількість компаній, які одержали митні спрощення, зростає майже втричі порівняно з листопадом, коли таких підприємств було тільки вісім [2].

Загалом цифрова трансформація ДМСУ є значущим етапом оновлення митної політики держави, однак присутні перепони, що сповільнюють процеси реалізації запланованих проєктів та впровадження цифрових інструментів [8, с. 125]. Головними викликами є правові й інституційні перепони, недостатній рівень кібербезпеки та цифрової грамотності.

Погоджуємось з Л. Шевченко [10, с. 319] у тому, що ефективність функціонування ДМСУ залежить від митно-інформаційної інфраструктури, наявних та перспективних інформаційно-комунікаційних засобів опрацювання великих потоків різнотипної інформації, представлення результатів їх аналітичного опрацювання та прийнятих на їх основі управлінських рішень. Високий рівень організації інформаційного забезпечення полегшує обмін даними між митними органами та їх підрозділами, забезпечує можливість вчасно одержати інформацію про суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, осіб, які порушують митне законодавство, а також гарантує проведення моніторингу митного оформлення та митного контролю.

Висновки та напрями подальших з розвідок у цьому напрямі. Отже, підсумуємо, що розвиток цифрових трансформацій ДМСУ на сучасному етапі є стратегічним напрямом зміцнення митної та національної безпеки держави. У сучасних умовах глобалізації, інтеграції до європейського простору та воєнного стану цифровізація митних процесів виступає не тільки технічним удосконаленням, але й системним інструментом забезпечення прозорості, швидкості й ефективності митного контролю. Використання інноваційних ІТ-рішень, таких як електронна митниця, автоматизована система управління ризиками, впровадження технологій Big Data, штучного інтелекту, сервісно-орієнтованої архітектури та інтеграції з європейськими базами даних, створює умови для оперативного обміну інформацією, зниження корупційних ризиків і підвищення рівня довіри бізнесу до державних органів. Цифрові трансформації дають можливість оптимізувати митні процедури, забезпечити безпаперове оформлення документів, покращити аналітичну діяльність і контроль за переміщенням товарів, що значно підвищує ефективність митної безпеки. Водночас реалізація цифрової стратегії вимагає подолання низки викликів, зокрема удосконалення правової бази, підвищення рівня кіберзахисту, розвиток кадрового потенціалу ДМСУ, підвищення цифрової грамотності працівників, а також забезпечення стабільного фінансування та технічної підтримки проєктів цифровізації. Перспективним напрямком подальших досліджень є розробка концепції кібербезпеки цифрової митниці, оптимізація навчальних програм для підготовки фахівців у сфері цифрового митного адміністрування, а також вивчення соціально-економічних аспектів впровадження цифрових технологій у діяльність ДМСУ.

Список використаних джерел:

1. Аналітичний огляд роботи митниці. Технології прогресу. 2024. №3. URL: <https://uaprogress.tech/analytics?tab=2> (дата звернення: 24.10.2025).
2. Борса В.В., Теребейчик Ю.Р. Цифровізація митниці як чинник розвитку митної торгівлі. *Європейський науковий журнал Економічних та Фінансових інновацій*. 2024. №2(14). С. 355–367.
3. Гапонюк М. А., Бороденко Т. М. Трансформація митниці: фактори появи електронної митниці. *Міжнародний науковий журнал «Грааль науки*. 2023. №26. С. 54–62. DOI: <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.14.04.2023.005>
4. Дзюбановська Н., Кізима А., Маслій В., Цегельний І., Хархут А., Харченко Д. Цифровізація фіскального та митного простору для прозорого залучення прямих іноземних інвестицій. *Ekonomichnyy analiz*. 2025. № 35(2). С. 254–269.
5. Довгостроковий національний стратегічний план цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації Державної митної служби України та її територіальних підрозділів на основі Багаторічного стратегічного плану електронної митниці ЄС (Multiannual strategic plan for electronic customs, MASP-C). URL: https://customs.gov.ua/web/content/11899?access_token=21cb723d-cee2-4be0-8c1cfb50e4a23e36&unique=483 (дата звернення: 24.10.2025).
6. Прокудін Г.С., Чупайленко О.А., Козлов А.К., Рой М.П., Колесник Ю.О. Актуальні проблеми підвищення якості митних послуг. *International Science Journal of Management, Economics & Finance*. 2025. №4(5). С. 16–22.
7. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17.09.08 р. No 1236-р «Про схвалення Концепції створення багатофункціональної комплексної системи «Електронна митниця». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1236-2008-%D1%80#Text> (дата звернення: 24.10.2025).
8. Сахно Т., Жарік А. Цифрова трансформація Державної митної служби України на шляху до Європейського Союзу. *Сучасні теорія і практика менеджменту та бізнес-адміністрування (з міжнародною участю): збірник тез доповідей ІХ Всеукраїнської науково-практичної конференції, 30 квіт. 2025 р., м. Черкаси / упоряд.: Л. В. Проданова, О. А. Білик; М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т. Черкаси: ЧДТУ, 2025. С. 124–127.*
9. Тіньовий звіт щодо приведення митного законодавства та діяльності митної служби України у відповідності до вимог Глави 29 acquis ЄС. Інститут аналітики та адвокації. URL: <https://iaa.org.ua/portfolio/shadow-report-on-alignment-of-ukrainescustoms-legislation-and-customs-administration-operations-with-requirements-of-chapter-29-of-the-eus-acquis/> (дата звернення: 24.10.2025).
10. Шевченко Л. В. Адміністративно-правова характеристика діджиталізації у сфері митної справи. *Аналітичне-порівняльне правознавство*. 2022. №5. С. 318–323.
11. Шокало В. С. Функціонування митних органів через призму діджиталізації. *Академічні візії*. 2025. №39. С. 1–8. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14635265>

References:

1. Analytichnyi ohliad roboty mytnytsi [Analytical review of customs operations]. 2024. №3. Retrieved from: <https://uaprogress.tech/analytics?tab=2> [in Ukrainian].
2. Borsa, V.V., Terebeichyk, Yu.R. (2024). Tsyfrovizatsiia mytnytsi yak chynnyk rozvytku mytnoi torhivli [Digitalization of customs as a factor in the development of customs trade]. *Yevropeiskyi naukovyi zhurnal Ekonomichnykh ta Finansovykh innovatsii*, 2(14), 355–367. [in Ukrainian].
3. Haponiuk, M. A., Borodenko, T. M. (2023). Transformatsiia mytnytsi: faktory poiavy elektronnoi mytnytsi [Transformation of customs: factors contributing to the emergence of electronic customs]. *Mizhnarodnyi naukovyi zhurnal «Hraal nauky*, 26, 54–62. DOI: <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.14.04.2023.005> [in Ukrainian].
4. Dziubanovska, N., Kizyma, A., Maslii, V., Tsehelnii, I., Kharkhut, A., Kharchenko, D. (2025). Tsyfrovizatsiia fiskalnoho ta mytnoho prostoru dlia prozorooho zaluchennia priamykh inozemnykh investytsii [Digitalization of the fiscal and customs space for transparent attraction of foreign direct investment]. *Ekonomichnyy analiz*, 35(2), 254–269. [in Ukrainian].
5. Dovhostrokovyi natsionalnyi stratehichnyi plan tsyfrovoho rozvytku, tsyfrovyykh transformatsii i tsyfrovizatsii Derzhavnoi mytnoi sluzhby Ukrainy ta yii terytorialnykh pidrozdiliv na osnovi Bahatorichnoho stratehichnoho planu elektronnoi mytnytsi YeS (Multiannual strategic plan for electronic customs, MASP-C) [Long-term national strategic plan for digital development, digital transformation, and digitalization of the State Customs Service of Ukraine and its territorial divisions based on the EU's Multiannual Strategic Plan for Electronic Customs (MASP-C)]. Retrieved from: https://customs.gov.ua/web/content/11899?access_token=21cb723d-cee2-4be0-8c1cfb50e4a23e36&unique=483 [in Ukrainian].
6. Prokudin, H.S., Chupailenko, O.A., Kozlov, A.K., Roi, M.P., Kolesnyk, Yu.O. (2025). Aktualni problemy pidvyshchennia yakosti mytnykh posluh [Current issues in improving the quality of customs services]. *International Science Journal of Management, Economics & Finance*, 4(5), 16–22. [in Ukrainian].
7. Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 17.09.08 r. No 1236-r «Pro skhvalennia Kontseptsii stvorennia bahatofunktsionalnoi kompleksnoi systemy «Elektronna mytnytsia» [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine

dated 17 September 2008 No. 1236-r “On Approval of the Concept for the Creation of a Multifunctional Integrated System “Electronic Customs”]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1236-2008-%D1%80#Text> [in Ukrainian].

8. Sakhno, T., Zharik, A. (2025). Tsyfrova transformatsiia Derzhavnoi mytnoi sluzhby Ukrainy na shliakhu do Yevropeiskoho Soiuzu. *Suchasni teoriia i praktyka menedzhmentu ta biznes-administruvannia (z mizhnarodnoiu uchastiu)*: zbirnyk tez dopovidei IX Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii, 30 kvit. 2025 r., m. Cherkasy / uporiad.: L. V. Prodanova, O. A. Bilyk; M-vo osvity i nauky Ukrainy, Cherkas. derzh. tekhnol. un-t. Cherkasy: ChDTU, 124–127. [in Ukrainian].

9. Tinovyi zvit shchodo pryvedennia mytnoho zakonodavstva ta diialnosti mytnoi sluzhby Ukrainy u vidpovidnosti do vymoh Hlavy 29 acquis YeS. Instytut analityky ta advokatsii [Shadow report on bringing the customs legislation and activities of the customs service of Ukraine into line with the requirements of Chapter 29 of the EU acquis]. Retrieved from: <https://iaa.org.ua/portfolio/shadow-report-on-alignment-of-ukrainescustoms-legislation-and-customs-administration-operations-with-requirements-of-chapter-29-of-the-eus-acquis/> [in Ukrainian].

10. Shevchenko, L. V. (2022). Administratyvno-pravova kharakterystyka didzhytalizatsii u sferi mytnoi spravy [Administrative and legal characteristics of digitalization in the field of customs]. *Analitychne-porivnialne pravoznavstvo*, 5, 318–323. [in Ukrainian].

11. Shokalo, V. S. (2025). Funktsionuvannia mytnykh orhaniv cherez pryzmu didzhytalizatsii [The functioning of customs authorities through the prism of digitalization]. *Akademichni vizii*, 39, 1–8. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14635265> [in Ukrainian].

Дата першого надходження статті до видання: 10.02.2026
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 09.03.2026
Дата публікації (оприлюднення) статті: 30.04.2026